

Żółty Tydzień po raz 22

W dniach od 4 do 16 kwietnia 2011 odbędzie się XXII edycja ogólnopolskiej akcji Żółty Tydzień. Jej celem jest uświadomienie zagrożeń zdrowotnych związanych z wirusowym zapaleniem wątroby typu A i typu B. W tym roku organizatorzy akcji chcą zwrócić uwagę na brak odporności Polaków na WZW typu A, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży.¹

WZW wciąż jest groźne

Wirusowe zapalenia wątroby typu A i typu B są jednymi z najczęściej występujących na świecie chorób zakaźnych stanowiących poważny problem zdrowotny.^{2,3} Rocznie zgłaszanych jest ok. 1,4 miliona przypadków WZW typu A, ale faktyczna liczba zachorowań może być nawet 10-krotnie większa.⁴ Natomiast w wyniku zakażenia wirusem zapalenia wątroby typu B, na świecie w ciągu roku umiera około 1 milion osób.³

WZW A – chrońmy nasze dzieci

W 2009 r. ponad 50% przypadków WZW A w Polsce odnotowano wśród osób do 29. roku życia.⁵ Tak duża liczba zachorowań wynika z bardzo niskiej odporności w tej grupie wiekowej. Przeprowadzone badania wykazały **brak przeciwciał odpornościowych u ponad 90% dzieci do 15. roku życia** oraz u 70% osób do 25 roku życia.⁴

Coraz więcej gmin dostrzega rosnącą skalę tego problemu i organizuje akcje profilaktyczne, mające na celu podniesienie odporności na WZW A wśród dzieci. Dobrym przykładem jest Warszawa, gdzie od kilku lat samorząd finansuje szczepienia przeciwko WZW A dla 7-latków rozpoczynających naukę w stołecznych szkołach.

W odróżnieniu od szczepień przeciwko WZW B, szczepienia przeciwko WZW A nie są obowiązkowe, zostały włączone do Programu Szczepień Ochronnych w Polsce jako zalecane, niefinansowane z budżetu państwa.^{6,7} W ostatnich latach szczepienia te objęły jednak niewielką liczbę osób. Ze względu na możliwość wystąpienia epidemii wyrównawczych* wskazane byłoby zwiększenie liczby szczepionych dzieci i młodzieży, zwłaszcza na terenach zagrożonych jej wystąpieniem.⁷ Dlatego tak ważne są wszystkie inicjatywy lokalne polegające na finansowaniu szczepień ze środków samorządowych. Jednak, jeśli taka możliwość nie istnieje, każdy powinien rozważyć potrzebę szczepienia przeciwko WZW A w ramach własnych środków finansowych.

Woda bywa niebezpieczna

O zaszczepieniu się przeciwko WZW A powinny pamiętać szczególnie osoby mieszkające w rejonach zagrożonych powodzią i lokalnymi podtopieniami. Specjaliści alarmują, że **wiosenne powodzie niosą za sobą wiele zagrożeń zdrowotnych**, związanych głównie z biologicznymi czynnikami chorobotwórczymi, w tym z wirusem zapalenia wątroby typu A.⁴ Zagrożenie przychodzi wraz z wodą, która po drodze zalewa nie tylko domostwa, ale również wysypiska śmieci, cmentarze, szamba i wodociągi. Trzeba pamiętać, że wirus szerzy się w środowisku z wielką łatwością i jest bardzo odporny na działanie czynników fizykochemicznych. W temperaturze pokojowej **może przetrwać i zakażać przez wiele tygodni**, a w temperaturze od -20°C do +4°C przez wiele lat.^{1,4}

Pomyśl o wakacjach już dzisiaj

Na zakażenie wirusami zapalenia wątroby typu A i typu B narażone są także wszystkie osoby podróżujące. Gwarancji 100% ochrony nie daje nawet zakwaterowanie w ekskluzywnym hotelu i zachowywanie podstawowych zasad higieny¹. Do zakażenia wirusem zapalenia wątroby typu A może dojść poprzez bezpośredni kontakt z osobą zakażoną wirusem, spożycie zakażonej żywności lub wody.⁸ W przypadku WZW B zagrożenie mogą stanowić zabiegi w zakładach fryzjerskich czy kosmetycznych, tatuaże wykonane niesterylnym sprzętem.⁹ Dlatego planując wakacje, pamiętajmy o odpowiedniej profilaktyce.

WZW B – wystarczy niewielka ilość krwi⁹

Do zakażenia wirusem HBV, który powoduje wirusowe zapalenie wątroby typu B, wystarczy nawet niewielka ilość krwi, gdyż jest on **100 razy bardziej zakaźny niż wirus HIV**.¹⁰ Infekcja następuje w wyniku naruszenia ciągłości skóry (m.in. iniekcje, dializy, zabiegi stomatologiczne czy kosmetyczne) oraz podczas kontaktu z zakażoną krwią i wydzielinami osoby chorej, np. podczas kontaktów seksualnych.⁹ U części osób zakażenie przechodzi w postać przewlekłą, która może prowadzić do marskości wątroby i raka pierwotnego tego narządu.^{11,12}

Jak uzyskać pełną ochronę?

Decydującą rolę w profilaktyce obu schorzeń odgrywa szczepienie ochronne.¹²

Punkty szczepień oferują szczepionki monowalentne, czyli takie, które chronią przed jednym z typów wirusa. W przypadku WZW typu A podaje się szczepionkę w 2 dawkach w odstępie 6-12 miesięcy.¹³

Podstawowy schemat szczepienia przeciwko WZW typu B obejmuje 3 dawki, drugą po miesiącu od pierwszego szczepienia a trzecią po 6. miesiącach od pierwszej dawki.¹⁴ Dodatkowym argumentem do zadbania o swoje bezpieczeństwo jest przystępna cena szczepionki, która jest jednym z najtańszych preparatów tego typu na rynku.

W profilaktyce wirusowych zapaleń wątroby typu A i typu B można zastosować szczepionkę skojarzoną, uodparniającą jednocześnie przeciwko obu typom wirusa. Podaje się 3 dawki szczepionki w schemacie analogicznym jak szczepionkę monowalentną przeciwko WZW typu B.^{1,15}

Szczegółowe informacje na temat profilaktyki wirusowych zapaleń wątroby oraz adresy punktów szczepień biorących udział w akcji „Żółty Tydzień” znajdują się na stronach www.zoltytydzien.pl i www.szczepienia.pl.

Więcej informacji:

Marta Godlewska, Biuro Prasowe “Zaszczep Zdrowie”, tel. 693 880 496
mail: mgodlewska@compress.com.pl

Patrycja Pietrzak, Biuro Prasowe “Zaszczep Zdrowie”, tel. 795 520 920
mail: ppietrzak@compress.com.pl

*epidemia wyrównawcza - występuje wówczas, gdy większa część populacji na danym terenie, na przykład województwa, jest nieodporna na wirusowe zapalenie wątroby typu A. Brak odporności wynika z tego, że ludzie ci nie chorowali i nigdy nie byli szczepieni przeciwko WZW typu A. Epidemia taka “wyrównuje” brak odporności w populacji¹⁶.

1. M. Pokorska-Lis, *Wirusowe zapalenie wątroby typu A w podróży – zasadność profilaktyki*, *Zakażenia*, 4/2010.
2. WHO, Hepatitis A, Departament of Communicable Diseases Surveillance and Response, 2000.
3. WHO, Hepatitis B, Departament of Communicable Diseases Surveillance and Response, 2002.
4. E. Duszczyk, E. Talarek, *Szczepienia przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu A – nowe wyzwania na obszarach objętych powodziami*, [w:] *Zakażenia*, 5/2010, Warszawa 2010, s. 116.
5. PZH. Choroby zakaźne i zatrucia w Polsce w 2009 roku, 2010.
6. Załącznik do Komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 28 października 2010 roku. Program Szczepień Ochronnych na rok 2011.
7. J. Cianciara, *Szczepionka przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu A*, [w]: W. Magdzik, *Wakcynologia*, 2007, 460-461.
8. W. Magdzik, *Wirusowe zapalenie wątroby typu A (wzw A) Stan wiedzy i działalności praktycznej w zakresie zapobiegania i zwalczania zachorowań*, Warszawa 2005.
9. http://www.pis.lodz.pl/wzw_tz.htm, [dostęp: 18.03.2011 r.]
10. A. Spira, *A review of combined Hepatitis A and hepatitis B vaccination for travelers*. *Clin Ther.* 2003 25(9):2337-2351.
11. http://www.hepb.org/professionals/hepb_and_liver_cancer.html, [dostęp: 3.03.2011].
12. H. Czajka, J. Wysocki, *Szczepienia w profilaktyce chorób zakaźnych*, Kraków 2010, s. 88-92.
13. Charakterystyka Produktu Leczniczego Havrix, firmy GSK.
14. Charakterystyka Produktu Leczniczego Engerix B, firmy GSK.
15. Charakterystyka Produktu leczniczego Twinrix, firmy GSK.
16. *Zastrzyk zdrowego rozsądku*. Wywiad z prof. dr. hab. med. Januszem Cianciarą Kierownikiem Kliniki Chorób Wątroby Akademii Medycznej w Warszawie <http://mediweb.pl/sex/wyswietl.php?id=256>, [dostęp: 17.03.2011]